
RAADSMEEDEDELING

Onderwerp
verantwoording in het sociaal domein

Steenbergen; 17 januari 2016

Aan de Raad,

Per 1 januari 2015 zijn de decentralisaties van jeugdwet, (nieuwe) taken WMO (o.a. begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen) en participatiewet een feit. Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden zijn overgedragen aan gemeenten, samen met een forse bezuinigingsopgave. De participatiewet wordt uitgevoerd door de ISD Brabantse Wal. Daarom gaan wij onderstaand alleen in op de verantwoording jeugd en WMO.

In nauwe samenwerking met de Brabantse Walgemeenten (WMO) en de negen gemeenten die voor jeugd samen de regio West Brabant West vormen is eigen beleid ontwikkeld. Het beleid en de uitvoering zijn in eerste instantie vooral gericht op de continuïteit van de zorg en de implementatie en uitvoering van processen. De focus heeft daarbij minder gelegen op de verantwoordingsprocessen. Dit is te verklaren omdat pas sinds september 2015 meer duidelijkheid is ontstaan over de eisen die aan de verantwoording over de totale budgetten in het sociaal domein bij de jaarrekening zullen worden gesteld. In de contracten die eind 2014 met de zorgaanbieders zijn gesloten is wel een verantwoordingsverplichting opgenomen, maar de eisen waaraan die verantwoording moet voldoen zijn niet nader geconcretiseerd in een controleprotocol. Wij willen u door middel van deze raadsmededeling informeren over de knelpunten die zich voordoen voor de juiste en volledige verantwoording in het sociaal domein.

Eind september 2015 stuurde het NBA (de beroepsorganisatie voor accountants) een open brief naar alle gemeenten met een oproep alle knelpunten in kaart te brengen voor een juiste en volledige verantwoording van (financiële) gegevens in het sociaal domein. Het betreft hier vooral de doorwerking van landelijke knelpunten in het sociaal domein naar individuele gemeenten. Deze landelijke knelpunten zijn:

- Fraude en onrechtmatigheden bij de PGB's;
- Grote mate van afhankelijkheid van informatie en verantwoording van de zorgaanbieders buiten de beïnvloedingssfeer van gemeenten;
- Geen tot weinig controle op de rechtmatigheid van de zorgaanbieders;
- Het niet tijdig zicht hebben op hetgeen eind van het jaar nog aan rekeningen gaat komen.

Om u een idee te geven van de middelen: de omvang van de nieuwe taken WMO en jeugd samen bedraagt € 7,3 miljoen op een totale begrotingsomvang van € 51,5 miljoen.

Een belangrijke oorzaak voor de knelpunten ligt bij de informatie en verantwoording vanuit de zorgaanbieders. Reeds in 2013 en 2014 zijn door het NBA zorgen geuit over de controleverklaringen van zorgaanbieders. Zij hebben veel "last" van overgangsrechten. Cliënten hebben "oude" rechten en er zijn nieuwe cliënten. Kortom, er bestaan meerdere systemen naast elkaar. De zorgaanbieders hebben geen goed zicht op wie de cliënten zijn. Ook is er een grote diversiteit aan gemeentelijke verordeningen en

contracteisen. Omdat zij meestal meerdere gemeenten bedienen, leidt dit tot aanvullende administratieve lasten en een grote kans op fouten.

Als gemeente hebben we een aantal stappen gezet om meer zicht te krijgen op de benodigde informatie en verantwoording. Hiertoe behoren o.a.: :

- de contracten met de zorgaanbieders over 2015 zijn tijdig gesloten;
- de lokale regelgeving is tijdig vastgesteld;
- de interne processen om de daadwerkelijke zorg te kunnen verlenen zijn ingeregeld;
- een externe partij heeft een audit uitgevoerd op het voor de gemeente geheel nieuwe proces voor jeugd;
- het Zi2T (Zorg Informatie & Inkoop Team) is namens de 9 gemeenten van West Brabant West in het leven geroepen om voor jeugd het contractmanagement voor de contracten met de zeven grote zorgaanbieders en het genereren van managementinformatie te verzorgen;
- het contractmanagement voor de WMO wordt uitgevoerd door het Inkoopbureau West-Brabant.

De uitvoering van de interne controle op de rechtmatige uitvoering van jeugd en WMO vindt momenteel plaats. Wij laten ons hierbij ondersteunen door een deskundige partij die al veel ervaring heeft opgedaan met interne controle in het sociaal domein.

Wij nemen deel aan een regionale werkgroep rechtmatigheid ten behoeve van de inrichting van informatiemanagement en controleprotocol voor zowel jeugd als WMO. Deze werkgroep is geformeerd uit alle 9 gemeenten van de regio West Brabant West en bestaat uit 6 controllers, de financieel medewerker van het Zi2T en een inkoper. De werkgroep komt vanaf november 2015 wekelijks bij elkaar. In dit overleg komen de gezamenlijke acties en de ervaringen van de diverse gemeenten met de eigen processen, de zorgaanbieders en de accountant aan de orde.

Op 12 november 2015 is een algemeen accountantsprotocol verschenen. Het doel van het protocol is een uniforme financiële productieverantwoording en accountantscontrole voor zorgaanbieders in het domein van de WMO en de Jeugdwet. Vanuit de samenwerking in de regionale werkgroep rechtmatigheid is in december 2015 aan zowel de zorgaanbieders WMO als jeugd scenario 3 van dit algemene protocol opgelegd. Dit scenario wordt voor 2015 als het meest haalbare en werkbaar scenario gezien. Scenario 3 houdt in dat de declaratie en controle plaats vindt op aangepaste afspraken ten opzichte van het eerdere contract om het gebruik van het landelijk format met accountantsprotocol mogelijk te maken.

In de ledenbrief van de VNG van 21 december 2015 wordt de verwachting uitgesproken dat door accountants bij de gemeentelijke jaarrekeningen over 2015 veel niet goedkeurende controleverklaringen zullen worden afgegeven. De oorzaken hiervoor zijn fouten en onzekerheden in het sociaal domein die voor een groot deel vanuit de keten bij de gemeenten neerslaan en daarmee buiten de macht van gemeenten liggen. Het rijk, de gemeenten en ook zorgaanbieders en de Sociale Verzekeringsbank (SVB) hebben in 2015 de continuïteit van de zorg voorop gezet.

De VNG heeft aan het Rijk voorgesteld een groeipad van drie jaar te hanteren. Hiermee zouden gemeenten over de hele linie goedkeurende controleverklaringen kunnen krijgen. Het Rijk is niet op dit voorstel ingegaan. Zij heeft er toch voor gekozen de accountantscontrole op de reguliere wijze te laten plaats vinden en de regelgeving dus niet aan te passen. Wel heeft het Rijk aangegeven dat de energie ingezet moet worden op getrouwheid en dat rechtmatigheid in een fase van transitie niet de eerste prioriteit heeft. In aanvulling daarop adviseert de VNG aan gemeenten het inregelen van de beheersorganisatie ten bate van de controle 2016 en 2017 voorop te zetten en de administratieve lasten voor 2015 zoveel mogelijk te beperken. De regionale werkgroep rechtmatigheid is naast de afwikkeling van 2015 inmiddels gestart met de opstelling van het controleprotocol 2016.

In het bovenstaande hebben wij u aangegeven op welke wijze wij met alle beperkingen die in onze beïnvloedingssfeer liggen met onze verantwoordelijkheid binnen het sociaal domein omgaan. Van nieuwe ontwikkelingen zullen wij u op de hoogte stellen.

Naast de reguliere wijze waarop u met raadsmededelingen omgaat, zullen wij deze raadsmededeling aan het audit committee aanbieden ter bespreking in de vergadering van 2 februari 2016. Onze accountant zal bij deze vergadering aanwezig zijn.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Steenberg,
de loco-secretaris,   de burgemeester,

R.A.J.M. Bogers

R.P. van den Belt, MBA